

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26795,Antypolska-akcja-OUN-UPA-1943-1944.html>

01.03.2026, 18:24

Strona znajduje się w archiwum.

„Antypolska akcja OUN-UPA 1943-1944”,

24.05.2001

Program konferencji

- dr hab. Włodzimierz Mędrzecki, Polityka narodowościowa II RP a antypolska akcja UPA 1943-1944 r.
 - prof. dr hab. Władysław Filar, Działania UPA przeciwko Polakom na Wołyniu i w Galicji Wschodniej w latach 1943-1944 - podobieństwa i różnice.
 - Ewa Siemaszko, Masowa akcja UPA w dniu 11 lipca 1943 r. na Wołyniu.
 - dr Grzegorz Motyka, Polska reakcja na działania UPA - skala i przebieg polskich akcji odwetowych.
 - prof. dr hab. Michał Klimecki, Walki 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK z UPA na tle całego szlaku bojowego dywizji. (Autor przesłał referat organizatorom konferencji).
 - dr Grzegorz Motyka, Stosunki polsko-ukraińskie w latach 1939-1948 w ukraińskiej historiografii.
 - Agnieszka Jaczyńska, Stosunki polsko-ukraińskie w latach 1939-1948 w polskich podręcznikach szkolnych.
 - prof. dr hab. Stanisław Kulczycki, Wyniki prac Naukowej Grupy Roboczej przy Komisji Rządowej Rady Ministrów Ukrainy badającej działalność OUN-UPA.
 - dr Grzegorz Hryciuk, Akcje UPA przeciwko Polakom po ponownym zajęciu Wołynia i Galicji Wschodniej przez Armię Czerwoną w 1944 r.
 - prof. dr hab. Grzegorz Mazur, Niemcy i Sowieci a antypolska akcja UPA.
 - Leon Popek, Losy księży rzymskokatolickich na Wołyniu i w Galicji Wschodniej w latach 1943-1944.
 - dr Igor Hałagida, Losy księży prawosławnych i grekokatolickich w latach 1943-1944.
- I. Dyskusja panelowa: "Podręczniki o antypolskiej akcji UPA z lat 1943-1944 - obraz postulowany" - uczestnicy: Andrzej Żupański, dr Stanisław Stępień, Bohdan Osadczuk, Zbigniew Gluza, Agnieszka Jaczyńska. Prowadzący - dyrektor Bogumiła Berdychowska.

II. Dyskusja panelowa: "Wokół akcji "Wisła" - uczestnicy: doc. Ihor Iliuszyn, prof. dr hab. Edmund Bakuniak, dr Grzegorz Motyka, dr Roman Drozd - prowadzący dr hab. Jan Kęsik.

Relacje polsko-ukraińskie budzą emocje. Historia obu narodów obfitująca w dramatyczne wydarzenia jest bolesna zarówno dla Polaków, jak i Ukraińców. Zgodnie z deklaracją prezydentów Polski i Ukrainy z 21 maja 1997 r.: "przemilczanie lub jednostronne naświetlanie tych wszystkich faktów nie łagodzi bólu pokrzywdzonych". Dlatego też IPN rozpoczął cykl konferencji naukowych w ramach projektu: "Stosunki polsko-ukraińskie w latach 1939-1989".

Pierwsze z tych seminariów, z udziałem polskich i ukraińskich naukowców, poświęcone tematyce "Antypolskiej akcji OUN-UPA 1943-44" odbyło się w Lublinie w dniach 24-25 maja 2001 r. w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Organizatorem było Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Lublinie, którego pracownicy koordynują ogólnopolski program IPN dotyczący tej

tematyki. Kolejna konferencja dotycząca akcji "Wisła" odbyła się 18-18 kwietnia 2002 r. w Krasiczynie. Obydwa seminaria miały dać podsumowanie aktualnego stanu wiedzy i wytyczyć nowe kierunki badań, stanowiły zatem nierozłączną całość. W dalszej kolejności, na konferencjach, poruszona będzie m.in. problematyka polityki władz PRL wobec mniejszości ukraińskiej.

Konferencję "Antypolska akcja OUN-UPA 1943-44" otworzył prof. Leon Kieres - prezes IPN. Jednym z gości był ambasador Ukrainy w Polsce - Dmytro Pawłyczko. Spotkali się na niej naukowcy prezentujący różne punkty widzenia na ówczesne wydarzenia, m.in. prof. Bohdan Osadczuk - odznaczony ostatnio Orderem Orła Białego, prof. Stanisław Kulczycki z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, prof. Grzegorz Mazur z UJ oraz Ewa Siemaszko, Włodzimierz Mędrzecki, Andrzej Żupański i Grzegorz Hryciuk. Swój referat przysłał prof. Władysław Filar - żołnierz 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK.

Podczas konferencji przedstawiono przebieg akcji antypolskiej OUN-UPA (termin ten używano w dokumentach własnych ukraińskiego podziemia) na Wołyniu i w Galicji Wschodniej w latach 1943-1944, w czasie której zabito prawdopodobnie 80-100 tys. Polaków. Nie pominięto akcji odwetowych polskiej partyzantki (zginęło w nich według szacunków 15-20 tys. Ukraińców) oraz roli, jaką w ówczesnych wydarzeniach odegrali Niemcy i Sowieci. Mówiono także o ofiarach wśród polskiego i ukraińskiego duchowieństwa (zginęło co najmniej 120 polskich oraz 50 ukraińskich - prawosławnych i greckokatolickich - duchownych). Ważnym elementem sesji była dyskusja dotycząca sposobu przedstawiania najnowszej historii stosunków polsko-ukraińskich w polskich podręcznikach szkolnych. Swoistym wprowadzeniem w tematykę następnej konferencji była dyskusja panelowa poświęcona akcji "Wisła" w 1947 roku.

Wydarzenia będące tematem cyklu seminariów "Stosunki polsko-ukraińskie 1939-1989" nadal budzą emocje, które uwidoczniły się także w trakcie dyskusji na sesji 24-25 maja 2001. Świadczy to jednak o konieczności organizowania tego typu konferencji.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)